

Arvoisat vasemmistolaiset kuntapäätäjät,

Tämä vuosi tullaan muistamaan myös kunnissa ennen kaikkea koronaepidemiasta. Me olemme kaikki joutuneet totuttelemaan uusiin tapoihin olla ja elää arkeamme, ja samalla kunnissa on jouduttu ratkomaan aivan uudentyyppisiä ongelmia ja kysymyksiä: miten järjestää kouluruokailu, kun oppilaat ovat kotona opiskelemassa, miten saada ihmiset käymään neuvolassa, kun he pelkäävät tartuntoja, kuinka huolehtia siitä, että kaikilla, myös pienituloisilla, on mahdollisuus saada kasvomaskeja?

Uusien tilanteiden ja haasteiden äärellä tulemme olemaan jatkossakin. Viime kevään poikkeusolot ovat päättyneet, mutta valitettavasti epidemia ei ole laantunut. Viime viikkoina kasvaneet tartuntaluvut osoittavat että nyt todella tarvitaan ryhtiä kaikilta ja kaikkialla.

Hyvä käsihygienia, maskisuositusten noudattaminen, etätyön tekeminen, mikäli se vain on mahdollista, sekä riittävän pitkien turvavälien pitäminen kaikkialla ja koko ajan ovat keskeisimmät keinot, joilla me jokainen voimme kantaa vastuuta tartuntatilanteesta. Myös kunnilla on erittäin suuri rooli erityisesti epidemian tämänhetkisessä vaiheessa, kun epidemiaa pyritään hillitsemään alueellisilla toimilla valtakunnallisten rajoitusten sijaan.

Mitä paremmin me noudatamme yhdessä suosituksia ja omaehtoisesti kannamme vastuuta, sitä todennäköisemmin voimme välttyä uusilta rajoitustoimilta, vaikka niitäkin, kuten ravintoloiden aukioloaikojen

rajoituksia, on tarpeen tullessa pystyttävä tekemään. Vaikeiden valintojen keskellä on muistettava se, minkä opimme jo keväällä: terveyden ja talouden suojaaminen eivät ole kaksi eri vastakkaista vaihtoehtoa, vaan päinvastoin ne tukevat toisiaan.

Hallitus vastasi kuluneella viikolla opposition välikysymykseen taloudesta ja työllisyydestä. Keskustelussa toistui usein sana hyvinvointiyhteiskunta. Termi on oikein käyttökelpoinen kuvaamaan eri yhteiskunnan toimijoiden osallistumista yhteisen hyvinvoinnin rakentamiseen. Siitä huolimatta koronakriisi ja sen hoitaminen on erinomaisella tavalla osoittanut, että meidän on yhä edelleen syytä puhua hyvinvointivaltiosta. Valtio on toiminut laajempina hartioina koko suomalaiselle yhteiskunnalle ja miljardipanostuksillaan tukenut Suomen kuntia, yrityksiä, kansalaisyhteiskuntaa ja ihmisiä kriisin keskellä.

Eleletty poikkeusarki on myös osoittanut, että kuntien rooli arjen hyvinvoinnin turvaajana täysin keskeinen. Nimenomaan epävarmoina ja vaikeina aikoina meidän hyvinvointimme rakenteita punnitaan, ja juuri näinä aikoina niiden pitää toimia, sillä kaikkein tärkeintä on, että vahva hyvinvointivaltio kantaa erityisesti silloin, kun avuntarve on suuri. Jos korona jotain on meille opettanut, on se toimivan sosiaali- ja terveydenhuollon, sosiaalipalveluiden ja koulutuksen keskeinen merkitys yhteiskunnan kriisinsietokyvyille ja kestävyydelle. Opettajat ja koulunkäynninohjaajat ovat jatkaneet opetusta koulujen ollessa kiinni, varhaiskasvatuksen työntekijät ovat pitäneet päiväkodit auki, sosiaalityöntekijät ja koulupsykologit ovat antaneet tukea puhelimitse ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset ovat menneet töihin joka päivä

huolehtimaan niin koronaan sairastuineista kuin muuten sairastavien ihmisten hyvinvoinnista ja hoivasta.

Me olemme vasemmistoliitossa vahvasti sitoutuneita tämän maan hyvinvointipalveluiden puolustamiseen ja vahvistamiseen. Ne ihmiset, jotka kunnissa ja yrityksissä ympäri maan tekevät töitä meidän kaikkien oppimisen, mielenterveyden, jaksamisen, liikkumisen, kulttuurin, hyvinvoinnin ja hoivan puolesta, ovat todellakin ansainneet sen.

Kesän alussa hallitus päätti merkittävästä tukikokonaisuudesta kuntatalouteen. Yhteensä 1,4 miljardin kokonaisuudella sekä erillisillä, yhteensä yli 300 miljoonan kohdennetuilla toimilla lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Valtio tuki kuntia pahimman kriisin keskellä ja lisäsi resursseja kevään poikkeusolojen aikana syntyneen oppimis- ja hyvinvointivajeen paikkaamiseksi.

Mutta ongelmat ja kriisi eivät ole ohi.

Monelta suunnalta Suomesta kuului erittäin huolestuttavia viestejä siitä, missä tunnelmissa ja näkymissä ensi vuoden talousarvioesityksiä valmistellaan. Sain useita huolestuneita viestejä, joissa kuntapäätäjät kirjoittivat minulle ensi vuodelle suunnitelluista leikkauslistoista, jotka osa näyttivät pahemmalta kuin vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Suunnitteilla oli valtavia heikennyksiä aina henkilöstön lomautusaikeista sivistys- ja opetustoimeen kohdistuviin rajuihin säästösuunnitelmiin.

Siksi olen tyytyväinen, että onnistuimme neuvottelemaan budjettiriihessä toisesta mittavasta tukikokonaisuudesta kuntataloudelle: hallitus tukee kuntia yhteensä 1,45 miljardilla eurolla ensi vuonna. Tukikokonaisuus kohdistetaan niin yhteisöveron jako-osuuden muutoksen kautta kuin ylimääräisillä valtionosuuksien korotuksilla tasaisesti erikokoisiin ja erilaisiin kuntiin. Summan merkittävydestä kertoo se, että se on hyvin lähellä sitä suuruusluokkaa, jonka kuntien edunvalvontajärjestö Kuntaliitto arvioi ensi vuoden tarpeeksi. Kuntaliitto ilmoitti elokuussa koronakriisiin heikentävän kuntataloutta ensi vuonna noin 1,7 miljardilla eurolla.

Hallituksen päätös tästä merkittävästä lisätuesta tarkoittaa, että kaikissa kunnissa pitää nyt aloittaa talousarviovalmistelut uudelta pohjalta, huomioiden hallituksen kuntapaketin vaikutukset. On surullista huomata, että oikealla laidalla on edelleen havaittavissa halua hyödyntää koronatilannetta palveluiden alasajoon ja leikkausten tekoon, mutta voin vakuuttaa teille, hyvät ystävät, että sellaiselle toiminnalle ei tulla vasemmistoliitossa antamaan tuumaakaan periksi! Juuri nyt hyvinvointipalvelut tarvitsevat sitkeimmät puolustajansa.

Riittäväillä resursseilla on paitsi suuri käytännön merkitys palveluiden järjestämisessä myös suora vaikutus kuntien henkilökunnan työhön. Myös nämä työntekijät tarvitsevat puolustajansa. Nyt ei ole oikea aika lomauttaa ketään, kun kaikilla paikkakunnilla pitäisi panostaa siihen, että vuoden aikana kertynyt hoitovelka saadaan purettua, lasten oppimisvaje paikattua ja ihmiset taas käymään esimerkiksi hammaslääkärin vastaanotolla ja neuvolassa. Lastensuojelun työntekijät ovat varoittaneet kasvaneesta perheiden pahoinvoinnista, jota vasta nyt päästään kunnolla näkemään ja

purkamaan. Mikäli kunnat lähtevät lomautusten ja leikkausten tielle, on siinä myös riskinsä taantumien syventymisestä. Valtio on ottanut vastaan kovimman iskun ja kantaa mielellään yhteistä taakkaa. Siksin tärkeää, että ihan jokainen kunta tekee osansa, jotta hyvinvointivelka ei pääse kasaantumaan tai lisääntymään tarpeettoman suureksi.

Hyvät ystävät,

Kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo sanoi viikko sitten, että Suomessa vietetään ”kuntien hiljaisia hautajaisia”. Hyvinvointipalveluiden ja kuntien aseman puolustamisen sijaan kokoomus on jo soittamassa kirkonkelloja ja ripottelemassa tuhkaa päälle. Sen sijaan, että puolueelta olisi tullut uusia avauksia siitä, miten kuntien hyvinvointipalvelut pitäisi turvata ja vahvistaa, linjasi kokoomus uusista mittavista verokevennyksistä, joita puolue haluaa ajaa. Heidän politiikkansa ei pitäisi olla kenellekään yllätys, mutta kyllä tämänkaltaiset itsekkäät ja lyhytnäköiset ehdotukset silti jaksavat hämmästyttää.

Autovero pois, varainsiirtovero pois, marginaaliveroasteet enintään 50% ja perintöveron poisto veisi valtion kassasta miljardeja, ja sen päälle vielä ”työllisyystoimeksi” kokoomus ehdottaa tuloverotukseen miljardin kevennystä. Tällaiset tehottomat ja ylimitoitettut verokevennykset vasta koituisivatkin kuntien ja hyvinvointipalveluiden kuolemaksi.

Verokevennykset rapauttaisivat hyvinvointipalveluiden rahoituspohjaa, ja olisivat kaiken lisäksi kallis ja tehoton keino parantaa työllisyyttä.

Eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan laittamalla miljardi euroa rahaa verokevennyksiin saisi noin 6000 työllistä lisää. Hallitus sai tästä

puolet, eli noin 3000 työllistä, lisää alentamalla varhaiskasvatusmaksuja 70 miljoonalla. Tämä kuvastaa hyvin verokevennysten älyttömyyttä ja kallista hintaa.

Myös kuntatasolla oikeisto näyttää suosivan leikkauksia palveluihin enemmän kuin veronkorotuksia. Vasemmistoliiton linja näissä tilanteissa on selvä: me pidämme kuntaveron korotusta parempana vaihtoehtona kuin esimerkiksi hoitajien vähentämistä kotihoidossa, opetusryhmien suurentamista peruskouluissa tai kirjastojen aukioloaikojen supistamista. Tulevan syksyn ja talven aikana mitataan, minkä asioiden ja keiden puolesta mikäkin puolue kuntatasolla toimii. Äänestykset ensi vuoden talousarviosta tulevat paljastamaan enemmän eri puolueiden kuntapoliittisista näkemyksistä ja arvoista kuin yksikään ensi keväänä julkaistu vaaliohjelma. Me asetamme hoivavelan lyhentämisen ja hyvinvointi- ja oppimisvajeen paikkaamisen verokevennysten edelle – aina.

Hyvät ystävät,

Tämän ja kuluneen viikon aikana ympäri Suomea on puhututtanut kouluväkivalta ja -kiusaaminen. Aihe herättää täysin ymmärrettävästi voimakkaita tunteita. Vanhemmat haluavat pystyä suojelemaan lapsiaan ja on karmaisevaa lukea uutisia siitä, kuinka oppilaat pahoinpitelevät ja nöyryyttävät toisiaan. Opetuksen järjestäjillä on selkeät lainsäädännölliset velvoitteet turvata jokaisen oppijan oikeutta turvalliseen opiskeluympäristöön, ja yhtä lailla selkeä velvoite puuttua kiusaamiseen ja väkivaltaan. Siksi jokainen yksittäinenkin tapaus tarkoittaa epäonnistumista näissä keskeisissä tehtävissä. Vastuu ei kuitenkaan ole yksinomaan

koulun, vaan on selvää, että niin kodeilla kuin kaikilla aikuisilla on valtavan suuri vastuu. Nuoret liikkuvat samoilla sosiaalisen median alustoilla ja lukevat samoja kommenttipalstoja kuin me muutkin, ja sillä on todella väliä, miten me käyttäydymme toisiamme kohtaan ja miten me puhumme toisistamme – myös netissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee parhaillaan toimenpideohjelmaa kiusaamisen ja yksinäisyyden vähentämiseksi. Käymme läpi mahdolliset muutostarpeet lainsäädännössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, sisäministeriön ja oikeusministeriön kanssa.

Lainsäädännön läpikäyminen on tärkeää, mutta yhtä lailla selvää on, ettei tätä ilmiötä kitketä yksittäisellä lakimuutoksella tai hankkeella. Kaikkein vaikuttavinta ja tehokkainta työtä kiusaamista ja kouluväkivaltaa vastaan on se, että kouluissa on riittävästi aikuisia, joilla on riittävästi aikaa kohdata nuoria, ja myös selvittää ongelmia heti, kun niitä ilmenee. Eri puolilla Suomea on kehitetty hyviä toimintamalleja ja erinomaista yhteistyötä eri viranomaistahojen välillä, mutta jokaisen toimintamallin toimivuus on kiinni siitä, että perusta ja resurssit ovat kunnossa.

Siksi minua todella huolestuttaa, että edelleen saamme lukea opetus- ja sivistystoimialan työntekijöihin kohdistuvista lomautuksista ja leikkauksista eri kunnissa. Meidän on pidettävä kunnan työntekijät töissä erityisesti nyt, kun ykkösprioriteetti on se, että saamme turvattua ihmisten hoitopääsyn, avunsaannin sekä turvallisen oppimisen tämän hyvin poikkeuksellisen ja raskaan vuoden jälkeen.

Rakkaat ystävät,

Ensi kevään kuntavaaleihin on enää noin puoli vuotta aikaa. Vaalit tarjoavat meille kaikille mahdollisuuden katsoa eteenpäin ja valita, miten haluamme, että hyvinvointimme ja oma kotipaikkakuntamme kehittyvät.

Kuntien rooli erityisesti koulutuspolitiikassa tulee vain korostumaan tulevaisuudessa. Tulevien vuosien aikana meidän on Suomessa onnistuttava nostamaan koulutus- ja osaamistasoa samalla, kun vastaamme väestönmuutoksen tuomaan haasteeseen. Vuoteen 2030 peruskouluikäisten määrän arvioidaan vähentyvän melkein viidenneksellä. Se tuo mukanaan vaikeita kysymyksiä pohdittavaksi kuntapäätäjille, mutta tarkoittaa myös sitä, ettei meillä enää ole varaa enää menettää yhdenkään nuoren ihmisen potentiaalia. Meidän on pidettävä kaikki mukana ja siinä työssä koulutus on kaikkein tärkein työkalu.

Vasemmistoliitto kampanjoi ensi keväänä sen puolesta, että ihan jokaisella on mahdollisuus hyvään elämään. Me haluamme panostaa oppilaiden tukeen ja opetusryhmien pienentämiseen, huolehtia siitä, että kaikki voivat käydä koulussa terveissä tiloissa ja että päiväkotipaikkoja on riittävästi kaikille halukkaille. Haluamme panostaa moniammatilliseen tukeen kouluissa ja päiväkodeissa. Suomalaisen peruskoulun suuri lupaus on ollut se, että riippumatta taustasta, jokaiselle annetaan mahdollisuus rakentaa oma elämänpolkunsaa ja tulevaisuutensa. Siitä lupauksesta kiinni pitäminen on tärkeintä, mitä voimme lasten ja nuorten eteen tehdä.

Me kampanjoimme ensi keväänä myös reilun siirtymän puolesta: meidän on tehtävä kunnianhimoisia ilmastotoimia ja varmistettava samalla, että

ketään ei jätetä yksin. Kunnat ovat ilmastonmuutoksen ratkaisijoita ja keskeisesti vaikuttamassa siihen, että ympäristöystävällisten valintojen tekeminen tehdään mahdolliseksi kaikille ja kaikkialla Suomessa. Kohtuuhintainen sekä hyvin toimiva joukkoliikenne, energiatehokkuuteen ja puurakentamiseen panostaminen rakennushankkeissa, kivihiilestä ja turpeesta irtaantuminen ja paikallisten luonto-arvojen suojeleminen ovat kaikki konkreettisia esimerkkejä siitä, miten kunnat ovat mukana ratkaisemassa niin ilmasto- kuin luonnon monimuotoisuuden kriisiä. Haluan nähdä kunnissa entistä enemmän päättäjiä, jotka sitoutuvat näihin arvoihin!

Me uskomme vasemmistoliitossa myös siihen, että hyvällä työnantajapolitiikalla ja panostamalla yhteisesti kootut julkiset varat takaisin julkisiin palveluihin saadaan laadukkaita ja tasa-arvoisia palveluita kaikille. Me emme halua heikentää jo valmiiksi matalasti palkattujen työntekijöiden työehtoja ulkoistuksilla tai yhtiöittämisillä ja siksi verovarajat on käytettävä yhteiseen hyvinvointiin, ei veroparatiiseihin.

Oikeus laadukkaaseen hoivaan kuuluu jokaiselle. En voi hyväksyä toistuvia ikäihmisiin kohdistuvia ihmisoikesloukkauksia. Siksi on ensisijaisen tärkeää taata kaikille ikäihmisille laadukas hoito ja samalla varmistaa jokaisen oikeusturva. Vaadimme ulkoistamissopimukseen mahdollisuutta vahingonkorvauksiin, sillä kokemus valitettavasti osoittaa, ettei palvelujen yksityistäminen välttämättä takaa laadukasta hoitoa. Jokaisella suomalaisella pitää olla myös oikeus luottaa siihen, että lääkäriin pääsee viikossa ja maksutta. Terapiatakuulla taas varmistetaan niin nuorten kuin aikuisten pääsy avun piiriin, kun sitä tarvitsee.

Sote-uudistus tulee olemaan oleellinen niin hoivan kuin kuntien tulevaisuuden kannalta. Vaikka onkin hyvä, että edellisen hallituksen yksityistämismalli kaatui, ei tarve sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukselle ole kadonnut minnekään. Suomen erikoissairaanhoidon on kansainvälisesti verrattuna laadukasta ja kustannustehokasta, mutta silti häpeällistä meille on liian suuret terveyserot rikkaiden ja köyhien välillä. Peruspalveluiden liian pitkään jatkunut alibudjetointi on johtanut tilanteeseen, jossa huonoimmiten lääkärin vastaanotolle pääsee pienituloiset julkiset palvelut käyttävät, ja lähes miljoona suomalaista on hankkinut yksityisen sairausvakuutuksen. Siksi tarvitsemme uudistuksen, joka mahdollistaa terveyserojen kaventamisen ja perustason palveluiden vahvistamisen. Vasemmistoliitolle keskeistä on jokaisen hyvinvoinnin lisäämisen lisäksi se, että kansalaisten terveydellä ei tehdä kermankuorintabisnestä, palvelut pidetään julkisena ja että maakuntien itsehallinto turvataan verotusoikeuden muodossa.

Hyvät ystävät,

Kuntavaaleissa on kyse pienistä isoista asioista. Siitä, kuinka helposti saa päivähoitopaikan. Siitä, voiko luottaa oman isoäidin pärjäämiseen kotihoidon piirissä. Siitä, onko pyörätiet turvallisia matkalla töihin ja siitä, onko mahdollisuus harrastaa salibandyä maksuttomasti. Jokaisella kunnanvaltuustoissa tehdyllä päätöksellä on valtava merkitys meidän jokaisen hyvinvoinnille ja ilmaston kantokyvyille.

Ja siitä, että näitä tärkeitä päätöksiä tehdään, hyvät ystävät, me kannamme yhdessä vastuun. Me olemme se puolue, joka taistelee paremman tulevaisuuden puolesta kaikille. Me olemme se puolue, joka puolustaa viimeiseen asti ihmisten hyvinvointia kunnissa. Toivon teille jaksamista ja tarmoa ensi kevään vaalikamppailussa, sillä sillä todella on väliä, kuka ihmisten asioista päättää!